

POWIATOWY URZĄD PRACY w Gołdapi

19 – 500 Gołdap, ul. Żeromskiego 18, tel./fax (87) 615 03 95, (87) 615 03 70

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE GOŁDAPSKIM W 2012 ROKU

Gołdap, marzec 2013

SPIS TREŚCI

WSTĘP

1.	POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA W POWIECIE GOŁDAPSKIM.....	2
2.	ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	5
2.1.	Bezrobotni według zawodów	5
2.2.	Napływ bezrobotnych wg zawodów i grup zawodów.....	9
3.	ANALIZA OFERT PRACY	10
4.	ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH.....	12
4.1.	Ranking zawodów deficytowych	13
4.2.	Zawody zrównoważone	15
4.3.	Ranking zawodów nadwyżkowych	16
	WNIOSKI	18

WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późniejszymi zmianami) jednym z zadań w zakresie polityki rynku pracy jest opracowywanie analiz i sprawozdań rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Raport pełni dwie funkcje: z jednej strony opisuje rzeczywistość lokalnego rynku pracy, koncentrując się na różnych aspektach jego nierównowagi, z drugiej zaś pozwala na formułowanie ocen i wniosków dotyczących szkolenia bezrobotnych, poradnictwa zawodowego i służyć ma pełniejszemu dopasowaniu popytu na pracę i podaży pracy.

Podstawą opracowania są dane statystyczne jakimi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi za 2012 rok, dotyczą one terenu całego powiatu gołdapskiego. Raport został opracowany w wyniku analizy porównawczej danych statystycznych, poddając je wieloaspektowej weryfikacji według zmiennych takich jak: rodzaj zawodu, oferty pracy, grupy zawodowe, płeć osób bezrobotnych, długość pozostawania bez pracy, fluktuacja bezrobocia. Na potrzeby sporządzenia niniejszego opracowania przyjęto także założenie, że analizowane będą te wskaźniki i zmienne, które charakteryzują się najwyższym natężeniem danej cechy.

1. POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA W POWIECIE GOŁDAPSKIM

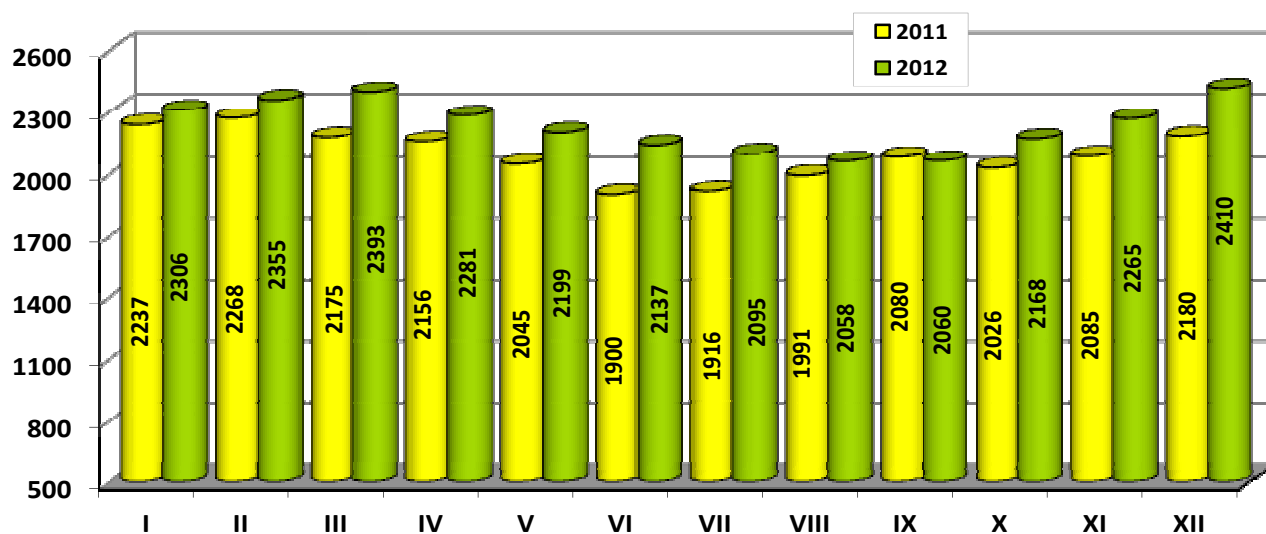
Według stanu na koniec 2012 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi zarejestrowanych było 2410 bezrobotnych, w tym 1360 kobiet (56,43% wszystkich zarejestrowanych). W grupie bezrobotnych, 127 osób posiadało orzeczenie o niepełnosprawności (5,26% ogółu). W porównaniu z analogicznym okresem 2011 roku liczba bezrobotnych zwiększyła się o 230 osób.

Spośród ogółu bezrobotnych 1431 czyli 59,37%, to osoby zamieszkałe na wsi. Największą liczbę pozostających bez pracy stanowili mieszkańcy gminy Gołdap. W porównaniu do ubiegłego roku wśród zarejestrowanych mieszkańców gminy Gołdap nastąpił wzrost o 214 osób, w przypadku mieszkańców gminy Banie Mazurskie o 36 nowo zarejestrowanych. Jedynie w przypadku mieszkańców gminy Dubeninki, zaobserwowano spadek nowych rejestracji o 20 osób.

Na koniec grudnia 2012 roku w ewidencji urzędu zarejestrowanych było 1209 osób długotrwale bezrobotnych tj. 50,20%, pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. W stosunku do roku ubiegłego wskaźnik ten zwiększył się o 95 osób. Kobiety w tej grupie stanowiły 67,24% czyli 813 osób.

W analizowanym okresie zauważyć można sezonowe wahania liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Na przestrzeni połowy roku widać, iż miesiące wiosenne charakteryzowały się wzrostem – również w stosunku do roku ubiegłego. Przedstawione na wykresie 1 dane obrazują, że jedynie we wrześniu 2012 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych była niższa w porównaniu do roku ubiegłego o 20 osób). W pozostałych miesiącach liczba osób figurujących w ewidencji urzędu była wyższa, niż w 2011 r.

**Wykres nr 1 Porównanie liczby bezrobotnych w 2011 r. i 2012 r.
Stan na koniec każdego miesiąca**

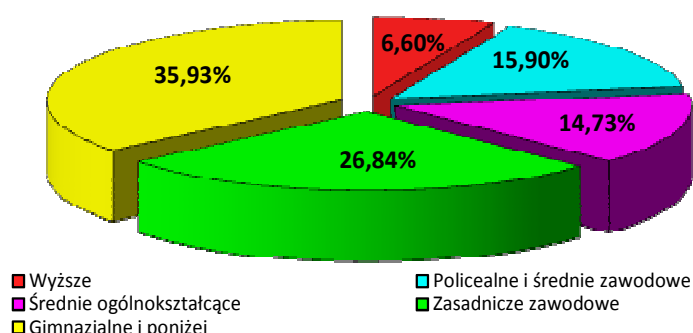

Źródło: Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w powiecie gołdapskim podsumowanie 2012 r.
- materiały własne

Sytuacja ta jest odzwierciedleniem wzrostu stopy bezrobocia. W porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, zaobserwowano bowiem zwiększenie odsetka bezrobotnych o 1,9 punktu procentowego. Stopa bezrobocia w powiecie gołdapskim, na koniec grudnia 2012 roku wynosiła 24,6%, na koniec 2011 roku – 22,7%. Odsetek bezrobotnych w skali województwa warmińsko – mazurskiego wynosił 21,2%, natomiast w kraju – 13,4%.

Bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi charakteryzuje niski poziom wykształcenia. W końcu 2012 roku 62,77% ogółu osób bezrobotnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne lub niższe. W tym samym okresie natomiast tylko 6,60% osób pozostających w ewidencji urzędu posiadało dyplom wyższej uczelni, a 30,63% zakończyło naukę na poziomie szkoły średniej.

**Wykres nr 2 Struktura zarejestrowanych bezrobotnych wg poziomu wykształcenia.
Stan na koniec 2012 roku**

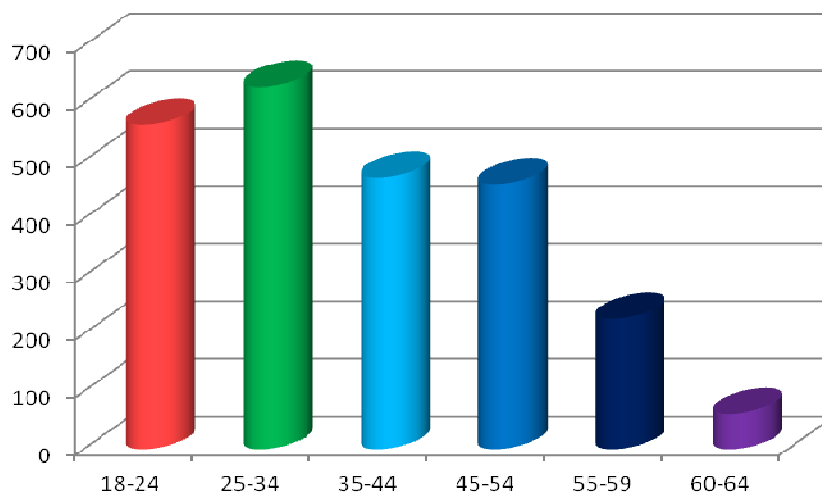
Źródło: Sprawozdanie MPiPS -01 o rynku pracy, obliczenia własne

Dokonując analizy struktury bezrobocia według poziomu wykształcenia należy podkreślić fakt, iż bezrobotne kobiety są lepiej wykształcone od bezrobotnych mężczyzn. W 2012 roku spośród 159 osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem 121 to kobiety. Ich grupa stanowiła więc aż 76,10%; w grupie bezrobotnych z wykształceniem policealnym, średnim (zawodowym i ogólnym) natomiast na 738 osób – 508 czyli 68,83% to również kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek osób pozostających w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi na koniec 2012 roku należy stwierdzić, iż najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku między 25 a 34 rokiem życia, (629 osób – 26,10%). Młodzież do 24 roku życia stanowiła nieco mniej liczną grupę – 563 osób – 23,36% ogółu zarejestrowanych. Bezrobotni znajdujący się w przedziale wiekowym od 35 do 59 lat generowali łącznie 48,01% ogółu bezrobotnych. Najmniej liczną grupę tworzyli klienci powyżej 60 roku życia i byli to sami mężczyźni (61 osób, tj. 2,5% zarejestrowanych bezrobotnych). Zgodnie z przepisami ustawy

o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, kobiety bowiem mogą figurować w ewidencji do dnia ukończenia 60 roku życia.

**Wykres nr 3 Struktura zarejestrowanych bezrobotnych wg wieku
Stan na koniec 2012 roku**

Jak wynika z powyższego wykresu bardzo liczną grupę stanowią osoby pomiędzy 18 - 24 rokiem życia. Do tej kategorii wiekowej należała blisko co 4 osoba spośród wszystkich zarejestrowanych w tutejszym urzędzie. Młodzież w wieku 18-24 lat jest grupą najbardziej aktywną zawodowo i chętną do współpracy, korzystającą najczęściej z różnych form pomocy. Mimo wszystko jednak co 5 osoba w tym wieku, pozostaje w rejestrze urzędu powyżej 12 miesięcy. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia w tej grupie osób w 2012 roku wynosił bowiem 19,71%.

2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

2.1. Bezrobotni według zawodów

Wśród bezrobotnych z terenu powiatu gołdapskiego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi na koniec 2012 roku bardzo liczną grupę stanowiły osoby **bez zawodu**. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 45,19% co oznacza, iż niemal co 2 osoba zarejestrowana w urzędzie nie posiadała zawodu. Pośród nich 55,92% stanowiły kobiety, 18,54% natomiast to osoby bezrobotne pozostające w ewidencji urzędu powyżej 12 miesięcy.

Wykształcenie oraz posiadany zawód silnie determinują pozycję danej osoby na rynku pracy. Przyjęte jest, że osoby z wyższym wykształceniem mają większe szanse na podjęcie pracy niż osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Obecna sytuacja na rynku pracy wskazuje jednak na fakt, iż największe szanse na znalezienie pracy mają osoby z wykształceniem zawodowym. W 2012 roku spośród 2410 zarejestrowanych bezrobotnych, nieco więcej osób niż połowa ogólnej liczby tj. 1321 posiadało zawód, (stanowili oni 54,81% ogółu).

Niżej zamieszczona tabela przedstawia zawody dominujące wśród osób bezrobotnych. W zawodach tych na koniec omawianego okresu zarejestrowanych było więcej niż 20 osób, przy czym generowały one ponad 30% bezrobocia.

Tabela nr 1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim (stan w 2012 roku)

Bezrobotni wg zawodów w powiecie gołdapskim. Stan w końcu 2012 roku							
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni			Absolwenci	Pozostający bez pracy powyżej 12 mc
			Liczba	%	Kobiety		
1.	512001	Kucharz	90	3,73	84	1	31
2.	522301	Sprzedawca	87	3,60	82	0	27
3.	723103	Mechanik - pojazdów samochodowych	62	2,57	4	4	5
4.	331403	Technik ekonomista	41	1,70	32	1	9
5.	512002	Kucharz małej gastronomii	38	1,57	26	5	6
6.	722204	Ślusarz	37	1,53	3	3	7
7.	613003	Rolnik	36	1,49	18	0	14
8.	711202	Murarz	34	1,41	0	0	8
9.	752205	Stolarz	34	1,41	1	1	4
10.	611306	Ogrodnik terenów zieleni	31	1,28	23	4	13
11.	753105	Krawiec	31	1,28	31	0	12
12.	242217	Specjalista administracji publicznej	30	1,24	26	5	8
13.	712904	Tech. robót wykończ. w budownictwie	28	1,16	2	7	6
14.	314207	Technik rolnik	26	1,07	19	1	8
15.	753303	Szwaczka	24	0,99	23	0	16
16.	751201	Cukiernik	23	0,95	23	0	10

Źródło: Sprawozdanie MPIPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne

Uwaga: Wygenerowano te zawody, w których zarejestrowało się co najmniej 20 bezrobotnych.

Porównując powyższe dane z 2011 rokiem zauważyć można, iż w okresie tym również dominowały takie zawody jak: **sprzedawca, kucharz, rolnik, murarz**. Zmianie uległa tylko liczba osób reprezentujących te zawody.

W 2012 roku spośród osób pozostających w ewidencji urzędu posiadających zawód, największą grupę zawodową wg dwucyfrowego kodu stanowili **pracownicy usług osobistych (51)** a wśród nich **kucharze**. Wśród 90 kucharzy, 31 osób było zarejestrowanych jako długotrwale bezrobotni, czyli pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy. Długi okres pozostawania w rejestrze urzędu spowodowany jest z jednej strony brakiem praktyki na samodzielny stanowisku, z drugiej zaś brakiem zainteresowania podjęciem zatrudnienia w zawodzie wyuczonym. Przedstawiciele tej grupy zawodowej nie spełniają wymogów pracodawców – kwalifikują się raczej do pracy w charakterze pomocy kuchennej. Tracąc motywację do pracy, okres bezrobocia znacznie wydłuża się.

Drugą co do wielkości grupą według dwucyfrowego kodu zawodu stanowili **robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (75)** a wśród nich: **stolarze, krawcy, szwaczki, cukiernik**. Osoby zarejestrowane w zawodzie krawiec posiadają głównie kwalifikacje w zakresie krawiectwa lekkiego. Branżę krawiecką na gołdapskim rynku pracy reprezentuje obecnie jeden większy zakład krawiecki oraz nieliczne jednoosobowe firmy, nie generujące wolnych miejsc zatrudnienia. Wiele zakładów pracy zatrudniających szwaczki upadło w latach ubiegłych stąd też duża liczba zarejestrowanych w tej grupie zawodowej.

W grupie **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (72)** przeważającą część stanowią **ślusarze** oraz **mechanicy pojazdów samochodowych**. O ile osoby z zawodem ślusarz mają duże szanse na znalezienie pracy w swym zawodzie to mechanicy pojazdów samochodowych jako młodzi ludzie bez doświadczenia zawodowego przy równoczesnej niewielkiej liczbie ofert pracy w ich zawodzie, mają mniejsze szanse na zatrudnienie.

W końcu 2012 roku w ewidencji urzędu pozostawało również wiele osób z grupy zawodów **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (31)** – a w tym takie zawody jak: **technik budownictwa, technik mechanik, technik rolnik oraz pozostali technicy technologii żywienia**. W badanym okresie w statystykach Powiatowego Urzędu Pracy w Gołdapi zgłoszono jedynie kilka ofert pracy we wskazanych wyżej zawodach.

Na uwagę zasługuje również liczna grupa **sprzedawcy i pokrewni**, przy czym największy odsetek bezrobotnych z zawodem wyuczonym generują **sprzedawcy** w liczbie 87 osób. Osoby z tym zawodem, posiadający minimum wykształcenie zawodowe mają duże szanse na znalezienie zatrudnienia. Poszukując osób chętnych do pracy, pracodawcy

znacznie obniżyli bowiem wymagania stawiane kandydatom na to stanowisko. Dużej liczbie zarejestrowanych sprzedawców wraz z upływem czasu brakuje jednak znajomości obsługi kasy fiskalnej oraz czy terminalu płatniczego, a przede wszystkim chęci do pracy w systemie zmianowym. Znaczna część osób posiadająca wykształcenie lub doświadczenie zawodowe związane z handlem to kobiety samotnie wychowujące dzieci, korzystające z pomocy opieki społecznej.

Kolejną liczną grupę stanowią **robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) (71)** w której dominują takie zawody jak: **murarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie**. Wskazane osoby bezrobotne pozostają w statystyce urzędu ze względu na niewielką liczbę ofert pracy w tych zawodach. Pracodawcy zainteresowani zatrudnieniem pracowników na wyżej wymienione stanowiska, szukają ich na tzw. ukrytym rynku pracy czyli bez pośrednictwa urzędu, wykorzystując w głównej mierze sieć kontaktów. Wielu spośród zarejestrowanych murarzy czy technologów robót wykończeniowych w budownictwie nie spełnia oczekiwań pracodawców głównie odnośnie wymogów zdrowotnych i wiekowych; ponadto nie są osobami mobilnymi, nie wyrażają chęci podjęcia zatrudnienia poza miejscem zamieszkania. By sytuacji tej zapobiec urząd pracy co roku organizuje szkolenie grupowe przygotowujące uczestników do pracy w tym zawodzie. Z roku na rok obserwuje się większe zainteresowanie kobiet uczestnictwem w tym szkoleniu, a co za tym idzie dalszą pracą zawodową związaną z budownictwem.

Wśród zarejestrowanych w urzędzie, wiele osób posiada zawód z branży rolniczej. W grupie **rolnicy produkcji towarowej (61)** pod względem liczebności wyróżniają się zawody takie jak: **ogrodnik terenów zieleni** oraz **rolnik**. W zawodach tych jest wiele osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie po upadku pobliskich PGR-ów. Ogródnik terenów zielonych natomiast to głównie osoby młode zarejestrowane w urzędzie jako młodociani pracownicy kształcący się w ramach Ochotniczych Hufców Pracy. Wśród tych grup zawodowych wiele osób posiada najniższe kwalifikacje oraz wykształcenie. Pomimo, iż urząd dysponuje dużą liczbą ofert dla osób bez kwalifikacji zawodowych mogących podjąć zatrudnienie przy pracach prostych, obserwuje się, iż osoby te często posiadają przeciwwskazania do ciężkiej pracy wymagającej wysiłku fizycznego, nie rzadko ze względu na wiek.

2.2. Napływ bezrobotnych wg zawodów i grup zawodów

W 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi status bezrobotnego uzyskało 3168 osób, w tym 983 osoby w grupie młodzieży do 25 roku życia. Największy napływ bezrobotnych odnotowano wśród osób **bez zawodu**. W analizowanym okresie zarejestrowano ogółem 1509 osób nie posiadających zawodu tj. 47,63% ogółu rejestracji w tym okresie. Wśród osób posiadających zawód (ogólnej liczby 1659), najczęściej zarejestrowało się w zawodach przedstawionych w poniższej tabeli. Przedstawione dane dotyczą zarówno napływu bezrobotnych jak i liczby osób pozostających w ewidencji urzędu w końcu 2012 roku w danym zawodzie.

Tabela nr 2 Liczba nowych rejestracji w danym zawodzie w porównaniu z liczbą pozostających w ewidencji w urzędzie w 2012 roku

kod zawodu	nazwa zawodu	2012 rok	
		napływ bezrobotnych	pozostający w ewidencji
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	109	62
522301	Sprzedawca	102	87
512001	Kucharz	90	88
752205	Stolarz	62	34

Analiza płynności bezrobotnych, która obejmuje nowe rejestracje bezrobotnych i wyłączenia z ewidencji wskazuje, iż napływ klientów PUP w 2012 r. był większy od odpływu o 230 osób. W porównaniu do 2011 r., liczba osób zarejestrowanych w PUP w trakcie całego 2012 r. była niższa o 135, mimo tego ogólny bilans wypadł gorzej, ponieważ wyłączono o 121 bezrobotnych mniej, niż w roku poprzednim. Stało się tak mimo uruchomienia środków w ramach projektu „Punkt oparcia”, jak również dwóch programów specjalnych: „Specjalnie dla młodych” i „Starszym pierwszeństwo” oraz czterech programów finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy, będącej w dyspozycji Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Świadczy to o pogorszeniu sytuacji panującej na lokalnym rynku pracy, a co za tym idzie – większych trudnościach w znalezieniu zatrudnienia.

3. ANALIZA OFERT PRACY

Niezwykle ważnym elementem oceny rynku pracy, który pozwala określić skalę nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów, jest analiza ofert pracy. W 2012 roku w wyniku działań pośrednictwa pracy pozyskano 903 oferty zatrudnienia (w tym ofert stażu i innych subsydiowanych miejsc pracy), co w porównaniu z analogicznym okresem 2011 roku daje liczbę mniejszą o 122 oferty. Różnica w liczbie pozyskanych miejsc pracy spowodowana jest kryzysem gospodarczym którego skutki są również widoczne na lokalnym rynku pracy. Dla przykładu, w 2011 roku wiodący gołdapski pracodawca przedłożył zapotrzebowanie na około 300 miejsc pracy, przy czym w omawianym 2012 roku, ze względu na niższy poziom zamówień, zapotrzebowanie na pracowników zatrudnianych za pośrednictwem urzędu pracy zmniejszyło się o około 70%.

Nieustanny napływ ofert zatrudnienia jest jednym z warunków poprawy sytuacji na rynku pracy. Liczba osób, które w 2012 roku podjęło zatrudnienie wynosiła 1367 czyli 46,5%, w tym 606 kobiet. W 2012 roku z ewidencji wyłączono 1118 osób, które podjęły zatrudnienie niesubsydiowane – w większości przypadków bez udziału pośrednictwa pracy. Spośród zatrudnianych bezrobotnych 18,2% (249 osób, w tym 124 kobiety) skierowano na stanowiska subsydiowane. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły osoby skierowane na prace interwencyjne – 28,1%, jak również zatrudnione w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 25,7%. 45 osób – 18,07%, podjęło działalność gospodarczą po otrzymaniu jednorazowych bezzwrotnych środków na jej rozpoczęcie. Spośród pozostałej liczby 1571 osób wyłączonych z ewidencji osób, staże rozpoczęło 261 osób – 8,9% z ogólnej liczby, przygotowanie zawodowe – tylko 4 osoby czyli 0,1%. Przy liczbie ofert, którymi dysponuje PUP w Gołdapi, szczególnego znaczenia nabiera również aktywność samych bezrobotnych skierowana na samodzielne poszukiwanie zatrudnienia. Powiatowe urzędy pracy nie dysponują bowiem całością ofert zatrudnienia dostępnych na rynku. Dotyczy to zwłaszcza zatrudniania osób z grupy specjalistów, gdzie główne kanały rekrutacji to prywatne firmy pośrednictwa pracy, ogłoszenia w prasie czy internecie.

Poniższa tabela przedstawia oferty wolnego miejsca zatrudnienia (w tym stażu i innych subsydiowanych miejsc pracy) w tych zawodach, w których zapotrzebowanie w ciągu 2012

roku wynosiło co najmniej 20 miejsc pracy. Uszeregowane zostały one od zawodów zawierających największą liczbę ofert do zawodów o najmniejszej ilości miejsc pracy. Oferty te generowały około 62,90% wszystkich ofert pracy, przy czym w tym samym okresie 2011 roku oferty te stanowiły około 68%. Oferty pracy dla pozostałych grup stanowiły już niewielki odsetek w ogólnej strukturze ofert pracy.

Tabela nr 3. Wybrane oferty pracy wg zawodów w powiecie gołdapskim

Stan w 2012 roku.¹

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2012 r.
1.	515303	Robotnik gospodarczy	147
2.	522301	Sprzedawca	77
3.	931301	Robotnik budowlany	69
4.	722204	Ślusarz	63
5.	411004	Technik prac biurowych	31
6.	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	29
7.	941201	Pomoc kuchenna	26
8.	931205	Robotnik drogowy	25
9.	721204	Spawacz metodą MAG	20
10.	513101	Kelner	16
11.	752290	Pozostali stolarze meblowi i pokrewni	16
12.	512001	Kucharz	15
13.	911203	Pokojowa	13
14.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	11
15.	524502	Sprzedawca w stacji paliw	10

Dokonując dogłębnej analizy pozyskanych w 2012 roku ofert pracy, należy podkreślić fakt, iż większość z nich głównie dotyczy subsydiowanych miejsc pracy. W przypadku wolnych miejsc na stanowisko robotnika gospodarczego wiele z nich jak co roku dotyczyło prac społecznie – użytecznych, bądź robót publicznych. W ostatnim czasie wzrósł odsetek ofert pracy czy stażu na stanowiska związane z pracą w restauracji czy hotelarstwie tj. **kelner, kucharz, pokojowa**. Wzrost ten jest odpowiedzią właścicieli nowopowstałych w Gołdapi restauracji i hoteli.

W oparciu o ranking grup zawodów (kod dwucyfrowy) zauważyć można, iż dość szybko zatrudnienie znaleźliby bezrobotni z 5 grup: **pracownicy usług osobistych (51),**

¹ T-I/P-3a Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie gołdapskim 2012 roku

robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (72), robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (93), sprzedawcy i pokrewni (52) oraz sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni (41). Powyższe grupy zawodowe wskazują zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy i szanse na zatrudnienie. Szansa uzyskania oferty w zawodzie jest bardzo ważna, ponieważ pozwala na określenie tych zawodów, w których możliwość znalezienia pracy jest znikoma i wymaga podjęcia działań dążących do przekwalifikowania umiejętności zawodowych posiadanych przez bezrobotnych. W każdym z czołowych zawodów pod względem ilości napływających ofert pracy systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe na poziomie przynajmniej średnim, choć nadal obserwuje się duży odsetek ofert pracy dla osób posiadających podstawowe umiejętności. Uwagę zwraca również fakt dużej powtarzalności ofert pracy w zawodach, w których notuje się wysoki poziom bezrobocia.

4. ANALIZA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH I DEFICYTOWYCH

Zawody deficytowe i nadwyżkowe określone są za pomocą wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów. Właściwa interpretacja danych wymaga zapoznania się z definicją wskaźnika intensywności wskazanego w zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu i mianowicie:

W – wskaźnik intensywności deficytu lub nadwyżki zawodów jest to iloraz średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie zgłoszonych w danym okresie do średniej miesięcznej napływu bezrobotnych w danym zawodzie w takim samym okresie.

Przyjmuje się, że:

- zawody o wskaźniku $> 1,1$ to zawody deficytowe,
- zawody o wskaźniku mieszczącym się w przedziale $<0,9 - 1,1>$ to zawody zrównoważone,
- zawody o wskaźniku $< 0,9$ to zawody nadwyżkowe.

Analizując zawody deficytowe i nadwyżkowe, reprezentowane przez rejestrujących się bezrobotnych w I półroczu 2012 roku, należy więc zwrócić szczególną uwagę na liczbę bezrobotnych w powiązaniu z liczbą ofert pracy w poszczególnych zawodach. Na koniec 2012 roku zarejestrowanych było 1321 bezrobotnych posiadających zawód, w okresie tym zgłoszono 903 oferty, z których nie zrealizowano 2².

² Sprawozdanie MPiPS -01 Załącznik 3 Bezrobotni oraz ofert pracy według zawodów i specjalności

Wyniki identyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę nie mogą jednak precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska. Wynika to m.in. z faktu, że część bezrobotnych jest klasyfikowana w zawodzie wyuczonym, a część w zawodzie wykonywanym. Dodatkowo wielu bezrobotnych dysponuje umiejętnościami nie ograniczającymi się tylko do jednego zawodu. W chwili rejestracji są oni klasyfikowani w ewidencji pod jednym kodem zawodowym (ostatnio wykonywanym lub wyuczonym). Bezrobotny posiadający kilka zawodów może, zatem – w zależności od potrzeb rynku pracy – podjąć zatrudnienie zarówno w zawodach nadwyżkowych jak i deficytowych.

4.1. Ranking zawodów deficytowych

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Oznacza to, iż na wyżej wymienione grupy zawodów jest większe zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy niż liczba zarejestrowanych w tutejszym urzędzie bezrobotnych.

Dokonując powyższej analizy należy zwrócić uwagę na zawody, w których wskaźnik intensywności deficytu jest maksymalny. Wartość MAX informuje o sytuacji, w której pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie na wymienione zawody, natomiast w ewidencji PUP w Gołdapi w danym okresie nie było zarejestrowanych bezrobotnych posiadających takie kwalifikacje. Są to więc zawody, w których bardzo łatwo jest znaleźć zatrudnienie i jest ono stabilne lub są to zawody mało popularne, a w związku z tym brak osób zainteresowanych podjęciem nauki i w późniejszym czasie zatrudnienia w tym kierunku. Maksymalny wskaźnik w 2012 roku osiągnęło 77 zawodów. W porównaniu z analogicznym okresem 2011 roku była to liczba większa o 8 zawodów.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych wg 6 – cyfrowego kodu zawodów wskazuje, że w powiecie gołdapskim 27 zawodów, osiągnęło wskaźnik deficytowości większy niż 1,1. Wykaz tych zawodów wraz ze zgłoszoną liczbą ofert pracy (a w tym staży i prac subsydiowanych) w zestawieniu z liczbą zarejestrowanych bezrobotnych przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

**Tabela nr 4 Zawody deficytowe – liczba bezrobotnych i zgłoszone oferty pracy
w 2012 roku**

Ranking zawodów deficytowych w 2012 roku w powiecie gołdapskim					
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	2012 rok		Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
			Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2,4167	0,0833	29,0000
2.	931205	Robotnik drogowy	2,0833	0,0833	25,0000
3.	941201	Pomoc kuchenna	2,1667	0,1667	13,0000
4.	515303	Robotnik gospodarczy	12,2500	1,0000	12,2500
5.	962201	Pracownik prac dorywczych	0,7500	0,0833	9,0000
6.	325905	Opiekunka dziecięca	0,5833	0,0833	7,0000
7.	962902	Dozorca	0,5833	0,0833	7,0000
8.	921101	Pomocniczy robotnik polowy	0,5000	0,0833	6,0000
9.	961303	Zamiatacz	0,5000	0,0833	6,0000
10.	911207	Sprzątaczką biurowa	1,4167	0,2500	5,6667
11.	411004	Technik prac biurowych	2,5833	0,0667	3,8750
12.	931301	Robotnik budowlany	5,7500	1,5000	3,8333
13.	228301	Fizjoterapeuta	0,2500	0,0833	3,0000
14.	264201	Dziennikarz	0,2500	0,0833	3,0000
15.	343301	Bibliotekarz	0,2500	0,0833	3,0000
16.	412001	Sekretarka	0,2500	0,0833	3,0000
17.	621002	Robotnik leśny	0,5000	0,1667	3,0000
18.	233002	Nauczyciel chemii	0,1667	0,0833	2,0000
19.	431101	Asystent ds. księgowości	0,1667	0,0833	2,0000
20.	621101	Drwal/pilarz drzew	0,3333	0,1667	2,0000
21.	911206	Salowa	0,1667	0,0833	2,0000
22.	513101	Kelner	1,3333	0,7500	1,7778
23.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,4167	0,2500	1,6667
24.	911290	Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe hotelowe i podobne	0,2500	0,1667	1,5000
25.	818205	Palacz kotłów centralnego ogrzewania wodnych rusztowych	0,6667	0,5000	1,3333
26.	722204	Ślusarz	5,2500	4,5000	1,1667
27.	234201	Nauczyciel przedszkola	0,6667	0,5833	1,1429

Źródło: T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w 2012 roku

T-I/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie gołdapskim Stan w 2012 roku

T-I/P-3a Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie gołdapskim w 2012 roku

Rozpatrując zawody deficytowe należy wziąć pod uwagę fakt, iż do wskaźników wliczone zostały oferty związane z refundowanymi miejscami pracy: staże jak też prace społecznie użyteczne. W przypadku niektórych zawodów o jego deficytowości decydować

może również fakt, iż stosunkowo duża liczba zgłoszonych ofert pracy wynika z tego, iż pracodawcom z różnych powodów ciężko jest znaleźć odpowiednich kandydatów i swoje zapotrzebowanie regularnie powtarzają, dotyczy to np. zawodu sprzedawcy.

Powyższe zestawienie częściowo potwierdza informacje dotyczące braku możliwości zabezpieczenia potrzeb kadrowych na niektóre w/w stanowiska, mimo licznych rejestracji bezrobotnych w danych zawodach. Dzieje się tak bowiem, iż osoby bezrobotne zarejestrowane w poszczególnych zawodach posiadają np. długą przerwę w wykonywaniu zawodu przez co tracą po upływie określonego czasu prawo do jego wykonywania, są osobami w starszym wieku i nie spełniają oczekiwań pracodawców. Ponadto wielu bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym urzędzie nie jest osobami mobilnymi, nie wyrażają oni gotowości do podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania.

Analizując wskazane dane należy również zaznaczyć, że na pewne oferty pracy mogą zgłaszać się osoby posiadające pokrewny lub inny zawód i podjąć pracę po wcześniejszym przeszkoleniu. Część ofert pracy dotyczących zawodów deficytowych wymaga od potencjalnych kandydatów do pracy oprócz odpowiedniego wykształcenia – stażu pracy i doświadczenia. Takie wymagania sformułowane są przez pracodawców. Biorąc pod uwagę powyższe, należy również podkreślić fakt, że nie wszyscy pracodawcy poszukują pracowników za pośrednictwem urzędu pracy. Część osób posiadających wysokie kwalifikacje, na które istnieje duże zapotrzebowanie na rynku pracy, poszukuje zatrudnienia samodzielnie. Lokalny rynek pracy coraz częściej charakteryzuje również istnienie szarej strefy obserwowane jest to w szczególności w poszczególnych branżach.

4.2. Zawody zrównoważone

Przez **zawód zrównoważony** należy rozumieć zawód, na który występuje na danym rynku pracy takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Rynek pracy jest rynkiem dynamicznym i trudno o wyodrębnienie się profesji w trwałej równowadze. Wykaz tych zawodów przedstawia poniższa tabela, przy czym nie można pominąć faktu, iż do wyliczenia wskaźnika wzięto pod uwagę oferty, z których znaczna część stanowi oferty stażu czy innych subsydiowanych miejsc pracy.

Tabela nr 5 Zawody zrównoważone liczba bezrobotnych i zgłoszone oferty pracy w 2012 roku

Ranking zawodów zrównoważonych w 2012 roku w powiecie gołdapskim					
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	2012 rok		Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
			Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	263401	Psycholog	0,0833	0,0833	1,0000
2.	325907	Terapeuta zajęciowy	0,1667	0,1667	1,0000
3.	712101	Dekarz	0,2500	0,2500	1,0000
4.	741101	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,0833	0,0833	1,0000
5.	752305	Pilarz	0,0833	0,0833	1,0000
6.	833203	Kierowca samochodu osobowego	0,0833	0,0833	1,0000

Źródło: T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w 2012 roku

T-I/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie gołdapskim Stan w 2012 roku

T-I/P-3a Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie gołdapskim 2012 roku

4.3. Ranking zawodów nadwyżkowych

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który na rynku pracy występuje mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawody nadwyżkowe to takie, gdzie wskaźnik deficytu (nadwyżki) zawodów jest mniejszy od 0,9. Na gołdapskim rynku pracy 276 zawodów i specjalności nie wymienionych w grupie zawodów deficytowych i zrównoważonych to zawody nadwyżkowe. Wśród nich było 246 zawodów „maksymalnie” nadwyżkowych tj. o wartości współczynnika intensywności nadwyżki „0,0000” (w danych zawodach w badanym okresie nie zgłoszono ofert, natomiast rejestrowali się bezrobotni, wyłączając zawody, w których nie zgłoszono ofert pracy i nie zarejestrowano bezrobotnych). Warto zauważyć, że ranking zawodów nadwyżkowych jest zdecydowanie bardziej rozbudowany niż w przypadku zawodów deficytowych – wynika to z „nadwyżkowego” charakteru całego rynku pracy oraz bardziej wyrazistych wskaźników nadwyżki. Poniższa tabela zawiera 30 przykładowych zawodów nadwyżkowych występujących w powiecie gołdapskim, wyodrębnione na podstawie wyższego wskaźnika deficytowości.

Tabela nr 6 Zawody nadwyżkowe - liczba bezrobotnych i zgłoszone oferty pracy w 2012 roku w powiecie gołdapskim

Ranking zawodów nadwyżkowych w 2012 roku w powiecie gołdapskim					
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	2012 rok		Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
			Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	
1.	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	0,3333	0,4167	0,8000
2.	522301	Sprzedawca	6,4167	8,5000	0,7549
3.	712601	Hydraulik	0,1667	0,2500	0,6667
4.	713102	Malarz budowany	0,1667	0,2500	0,6667
5.	234104	Nauczyciel języka angielskiego w szkole podstawowej	0,0833	0,1667	0,5000
6.	241306	Specjalista do spraw finansów	0,2500	0,5000	0,5000
7.	811105	Operator koparko - ładowarki	0,0833	0,1667	0,5000
8.	932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,0833	0,1667	0,5000
9.	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0833	0,1667	0,5000
10.	235107	Pedagog	0,1667	0,5000	0,3333
11.	325402	Technik masażysta	0,1667	0,5000	0,3333
12.	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	0,3333	1,0833	0,3077
13.	514101	Fryzjer	0,2500	0,8333	0,3000
14.	242190	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	0,1667	0,6670	0,2500
15.	331301	Księgowy	0,0833	0,3333	0,2500
16.	611303	Ogrodnik	0,0833	0,3333	0,2500
17.	721290	Pozostali spawacze pokrewni	0,0833	0,3333	0,2500
18.	613003	Rolnik	0,6667	3,2500	0,2051
19.	751201	Cukiernik	0,2500	1,4167	0,1765
20.	512001	Kucharz	1,2500	7,3333	0,1705
21.	233025	Nauczyciel wychowania fizycznego	0,0833	0,5000	0,1667
22.	751290	Piekarz	0,1667	1,0833	0,1538
23.	334306	Technik administracji	0,1667	1,3333	0,1250
24.	711202	Murarz	0,5000	4,4167	0,1132
25.	222101	Pielęgniarka	0,0833	1,0000	0,0833
26.	752205	Stolarz	0,2500	5,1667	0,0484
27.	723104	Mechanik pojazdów samochodowych	0,4267	9,0833	0,0459
28.	311204	Technik budownictwa	0,0833	1,8333	0,0455
29.	611306	Ogrodnik terenów zieleni	0,0833	2,5833	0,0323
30.	512002	Kucharz małej gastronomii	0,0833	4,1670	0,0200

Źródło: T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gołdapskim w 2012 roku
T-I/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie gołdapskim Stan w 2012 roku
T-I/P-3a Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie gołdapskim 2012 roku

5. WNIOSKI

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy zgłoszonych w PUP w Gołdapi w 2012 roku, nasuwają się następujące wnioski:

1. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego w omawianym okresie odnotowano:
 - zwiększenie liczby bezrobotnych o 230 osób,
 - utrzymanie prawie na jednakowym poziomie liczby zarejestrowanych absolwentów (różnica wynosiła jedynie 7 osób na korzyść 2011 roku).Zmiana w stopie bezrobocia ma odbicie w sytuacji na rynku pracy.
2. Największą grupę zawodową wśród pozostających bez pracy stanowią bezrobotni nie posiadający zawodu. Osoby te znacznie częściej tracą pracę bądź nie podejmują jej w ogóle. Stan ten uzasadnia podejmowanie działań w zakresie szkolenia osób bezrobotnych nie posiadających zawodu oraz wykazywania aktywności edukacyjnej osób bezrobotnych.
3. Zawody, które najczęściej pojawiały się w rejestrach bezrobotnych to **kucharz, sprzedawca, technik ekonomista, mechanik - pojazdów samochodowych**
4. Obecnie w ewidencji urzędu pracy pozostaje niewielka liczba fachowców gotowych do podjęcia pracy. Wiele osób rejestruje się jako bezrobotne nie tylko ze względu na brak pracy. Dzięki rejestracji otrzymują dostęp do różnego rodzaju świadczeń. Osoby takie liczą przede wszystkim na bezpłatną opiekę zdrowotną. Inni bezrobotni, którzy szukają pracy na własną rękę, często nie rejestrują się.
5. Ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły bezrobotne kobiety, które zdominowały w ponad 90% zawód **sprzedawcy i kucharza**. Przewagę liczebną kobiet zanotowano również wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy.
6. Ze wszystkich 903 ofert pracy pozyskanych w ciągu omawianego okresu, około 30% z nich (249 ofert) dotyczyło zatrudnienia subsydiowanego.
7. Wśród 386 sklasyfikowanych zawodów w powiecie gołdapskim w 2012 roku wyróżniono:
 - 27 zawodów deficytowych i 77 zawodów, w których wskaźnik osiągnął maksymalną wartość (są oferty, lecz brak rejestracji bezrobotnych reprezentujących zawodów).

- 6 zawodów zrównoważonych,
- 30 zawodów nadwyżkowych i 246 zawodów o 0,0000 wskaźniku.

8. Pozycje początkowe zajmują następujące zawody:

- **w rankingu zawodów deficytowych:** pozostali pracownicy obsługi biurowej, robotnik drogowy;
- **w rankingu zawodów zrównoważonych:** *psycholog, terapeuta zajęciowy;*
- **w rankingu zawodów nadwyżkowych:** *kierowca ciągnika rolniczego, sprzedawca*

9. Monitoring zawodów w obecnej postaci jest niewystarczający dla precyzyjnego określania struktury zawodów nadwyżkowych i deficytowych.

Sporządziła: Marta Gawryluk

Zatwierdziła: Krystyna Podciborska
z-ca dyrektora